

กพต.รับที่.....
วันที่ 19 มิ.ย. 64
เวลา 18.50 น.

สค. 1 กค.64
ส่ง : กพต.
รับที่ : 56619/64
14 มิ.ย. 2564 เวลา 15.30 น.

ที่ สม ๐๐๐๖/ ๑๔๕๕

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ กรณีการส่งเสริมและคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน หรือผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน เพื่อโปรดนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับกรณีกล่าวอ้างว่านักปกป้องสิทธิมนุษยชนถูกคุกคามในลักษณะต่าง ๆ เช่น การคุกคาม ข่มขู่ ทำร้าย ฆ่า หรือฆ่าและซ่อนเร้นทำลายศพ โดยสร้างหลักฐานให้เชื่อว่าตายโดยอุบัติเหตุหรือตายตามธรรมชาติ การบังคับให้สูญหาย และฟ้องร้องดำเนินคดีต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนโดยมีเจตนาไม่สุจริตหรือโดยกลั่นแกล้ง นอกจากนี้ ยังมีกรณีความไม่เข้าใจและการไม่ยอมรับบทบาทของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากหน่วยงานของรัฐและประชาชนบางกลุ่ม การถูกกีดกันในการปฏิบัติงาน การดำเนินการเพื่อลดทอนความน่าเชื่อถือในการทำงาน และบางกรณีมีเหตุรุนแรงอันเนื่องมาจากการทำหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ซึ่งหลายกรณียังไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ซึ่งแม้ว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะได้ดำเนินการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการมาแล้วหลายกรณี อีกทั้งได้ดำเนินการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความสำคัญของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนไปพร้อมกันด้วย แต่ยังคงปรากฏเรื่องร้องเรียนที่ขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนอยู่บ่อยครั้ง ดังนั้น เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้และสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานของรัฐ และเพื่อแสวงหามาตรการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

/ ต่าง ๆ ...

ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน อันจะนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับปฏิญญาว่าด้วยนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ประกอบกับประเด็นการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนได้รับการบรรจุไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕) อันแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการให้ความสำคัญกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นสมควรให้มีการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงเห็นสมควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางดังกล่าวเกี่ยวกับกรณีการส่งเสริมและคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน หรือผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร่งด่วน

๔. สาระสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาตามหน้าที่และอำนาจแล้วเห็นว่า แม้การดำเนินการของรัฐในด้านนิติบัญญัติ การบริหาร และตุลาการ จะมีความก้าวหน้าและสอดคล้องกับหลักการตามปฏิญญาว่าด้วยนักปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยมีการตรากฎหมาย การออกกฎหมายลำดับรอง และแผนระดับชาติเพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ในการส่งเสริมการทำหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมทั้งให้การคุ้มครองจากการกระทำด้วยความรุนแรง การข่มขู่ การตอบโต้ การเลือกปฏิบัติ การกีดกัน หรือการปฏิบัติโดยพลการอื่นใดที่เป็นผลจากการที่บุคคลได้ใช้สิทธิอย่างชอบธรรมตามปฏิญญานี้ ซึ่งในภาพรวมถือได้ว่า ได้มีพัฒนาการในทางที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและคุ้มครองการทำหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลเป็นการสนับสนุนให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศต่อไป แต่มีประเด็นที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังมีความห่วงใย ได้แก่ ประเด็นการคุกคามโดยอาศัยช่องทางของกฎหมาย ประเด็นการบังคับให้สูญหาย ประเด็นการเข้าถึงความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม และประเด็นเกี่ยวกับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ ต่อไป โดยในส่วนของคณะรัฐมนตรี ควรดำเนินการ ดังนี้

๑) ควรพิจารณามอบหมายให้หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง ใช้วิธีการชี้แจงข้อเท็จจริงในประเด็นที่ถูกวิจารณ์หรือกล่าวหาเป็นวิธีการแรก หากเห็นว่าประเด็นที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์หรือนำเสนอต่อสาธารณะนั้นคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง และควรใช้มาตรการในการดำเนินคดีเป็นวิธีการสุดท้าย ซึ่งหากจะดำเนินคดี จะต้องให้มีความชัดเจนว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นจากเจตนาไม่บริสุทธิ์ และควรให้สิทธิแก่ผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐควรพิจารณานำหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการไต่สวนข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาปรับใช้ในกรณีนี้แทนการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักด้วย

๒) ควรเร่งดำเนินการศึกษาเพื่อให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทกเว้นความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๓ ในกรณีที่เป็นการกระทำโดยสุจริตในกิจการสาธารณะ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการฟ้องคดีในลักษณะกลั่นแกล้งหรือการฟ้องคดีที่มีเจตนาโดยไม่สุจริตในทางแพ่งต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนหรือผู้กระทำการโดยสุจริตเพื่อประโยชน์สาธารณะ

๕. ข้อเสนอ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอได้โปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญเกื้อ สมนึก)

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๕๕ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๘

E-mail: kengius@gmail.com